

tot titel: „Van rekeningh in spelen van geluck” en is, in het Latijn vertaald, opgenomen in de „Mathematische Oefeningen” van Prof. F. van Schooten te Leiden. Dit laatste werk is verschenen in 1657, zoodat men tot de conclusie mag komen, dat de Witt met het opstel van Huygens bekend was. In zijn opstel behandelt hij 14 „voorstellen” betreffende het werpen met den dobbelsteen en het reeds door Pascal onder handen genomen vraagstuk aangaande de verdeling van den inzet onder 2 spelers, die met het spel ophouden na elk een aantal punten te hebben gewonnen. Hij zelf drukt zijn doel aldus uit: „Al-hoewel in de spelen, daar alleen het geval plaets heeft, de uytkomsten onsecker sijn, soo heeft nochtans de kansse, die yemandt heeft om te winnen of te verliesen, haere seeckere bepaling.” Aan het eind van zijn opstel geeft hij 5 onopgeloste vraagstukken.

Nergens in zijn verhandeling worden de door hem gevonden regelen der waarschijnlijkheidsleer toegepast op den menschelijken levensduur, zoodat men er toe gekomen is om aan de Witt de eer der toepassing te geven. Uit de voor een paar jaar in druk verschenen briefwisseling tusschen Christiaan en zijn broeder Lodewijk, welke plaats greep in het jaar 1669, blijkt echter, dat niet de Witt, maar Christiaan de vader daarvan is. Lodewijk berichtte aan zijn broeder, dat hij een sterftetafel had afgeleid uit een tafel, welke voorkwam in John Graunt's „The bills of mortality,” waarop Christiaan zeer terecht antwoordde: „als die berekening op juistheid zal aanspraak maken, dan zou men een tafel moeten bezitten, die jaar voor jaar aanwees hoeveel personen er sterven van een zeker ondersteld aantal, b. v. honderd, en gij moet die door het een of ander middel, zooals ik er een weet, hebben aangevuld.” *) Dan verklaart hij zich bereid om de tafel aan te vullen en de daarmee samenhangende vraagstukken op te lossen, en het is over deze tafel, dat de briefwisseling verder handelt, ten minste wat onze kwestie aangaat.

Christiaan komt dan op grond der waarnemingen, te Londen geschied, tot de conclusie, dat een jonggeborene heeft

36 kansen om 3 jaren te leven
24 „ „ 11 „ „ „ enz.

„Nu moet men, volgens mijn regel voor „spelen van geluk,” elk aantal kansen vermenigvuldigen met de jaren die zij geven, en de som der produkten, die 1822 is, deelen door de som van alle kansen, die hier 100 is. En het quotient, dat hier 18 jaren en ongeveer $2\frac{1}{2}$ maand is, zal aanwijzen wat de kans van den of de jonggeborene is.” De volgende tabel geeft hij:

						Te bereiken leeftijd.	
Een jonggeboren kind heeft nog te leven	18.22	of 18 j. en	$2\frac{2}{3}$ m.	Ongeveer	18.22		
„ kind van 6 jaren	20.81	„ „ „ „	20 j. „ 10 m.	„	26.81		
„ „ „ 16 „ „ „ „	20.25	„ „ „ „	20 j. „ 3 m.	„	36.25		
„ „ „ 26 „ „ „ „	19.40	„ „ „ „	19 j. „ 5 m.	„	45.40		
„ „ „ 36 „ „ „ „	17.50	„ „ „ „	17 j. „ 6 m.	„	53.50		
„ „ „ 46 „ „ „ „	15.00	„ „ „ „	15 j. „ 0 m.	„	61.00		

*) Vertaling, zooals zij in het reeds vermelde werk der „Algemeene” uit het Oud-Fransch is gegeven.